

Razzia's na kerktijd (1992)

Maria del Rosario zet zich in voor de boeren van Guatemala

Sieth Delhaas

Hervormd Nederland, 25 juli 1992

Inleiding

Indiaanse vrouwen hebben geen schijn van kans om een sociaal leven op te bouwen in Guatemala. Columbus bracht vijfhonderd jaar geleden het begrip macho in het land, waardoor het Maya-geloof van de Indianen werd verboden. Waar voorheen priesters, goden en de schepper nog vrouwelijk konden zijn, werden vanaf dat moment vrouwen uit het openbare leven weggedrukt.

Maria del Rosario (26) leeft in Guatemala en zet zich in voor boeren en boerinnen. Ze is lid van het Comité voor boereneenheid (CUC) in Guatemala, dat strijdt voor grond, een rechtvaardig loon op plantages en zich verzet tegen gedwongen rekrutering van jonge boeren door het leger.

Maria: 'Vrouwen moeten deelnemen aan het economisch systeem en dat systeem diepgaand veranderen, alleen dan kan er iets veranderen in het denken van de man. Vanuit de Mayacultuur worden wij in onze ideeën gesteund.'

Met de komst van de Spanjaarden werden vrouwen zowel in religieus als in economisch opzicht afhankelijk. Op het platteland hebben vrouwen bijna geen toegang meer tot betaald werk en als ze al werk hebben is hun loon veel lager dan dat van mannen. Vrouwen trekken daarom met kinderen naar grote exportplantages om daar tegen een hongerloon te werken. Hun taak is zwaarder dan dat van mannen, en slechter betaald. Als ze 's avonds terugkeren van de plantages wacht de zorg voor het gezin.

Seksueel misbruikt

De vrouwen hebben het moeilijk. Niet alleen op het platteland, maar ook in de stad. Duizenden van deze vrouwen gaan dagelijks op zoek naar werk. Als ze werk vinden, vaak als dienstmeisje, worden ze slecht behandeld, ontvangen ze weinig salaris en worden ze seksueel misbruikt door vaders en zonen van het huis. Dienstmeisjes worden vaak aan zonen 'gegeven' om hun eerste seksuele ervaring op te doen.

Indiaanse vrouwen kunnen vaak geen werk krijgen omdat ze de traditionele Indiaanse kleding dragen. Worden ze wel aangenomen, dan worden ze gedwongen moderne kleren aan te trekken.

Kleding is ook een probleem bij de scholing van kinderen.

Maria del Rosario: 'Veel Indiaanse kinderen gaan niet naar school omdat ze daar een uniform moeten dragen. Dat vervreemdt van hun cultuur. Bovendien kost de school teveel geld. Het uniform moet de ouder betalen en vaak moeten kinderen ook hun eigen stoelen en schriften meebrengen.'

Er zijn nog veel bejaarde priesters en priesteressen in de Maya-religie. Zij komen samen met vele jongeren om zich opnieuw te verdiepen in de eigen godsdienst en zich te verzetten tegen het christendom. 'Het is niet noodzakelijk om het christendom af te wijzen', zegt Del Rosario, 'beide godsdiensten zijn heel goed te combineren. De Mayagodsdiens is steeds latent aanwezig gebleven binnen het christendom. Maar het was moeilijk ons geloof te praktiseren.'

Vermoord

De feministische strijd heeft in Guatemala nog niet echt wortel geschoten. Toch zijn vrouwen steeds vaker te vinden in organisaties, waaraan ze actief deelnemen. Sinds kort hebben de vrouwen een eigen organisatie die vecht voor de specifieke rechten van de vrouw. De organisatie wil dat vrouwen op beleidsplaatsen terecht komen, zodat er gewerkt kan worden aan gelijke lonen voor mannen en vrouwen en dat in de strijd om eigen grond ook vrouwen recht hebben op een eigen stuk. In 1977 gaf een Indiaanse vrouw leiding aan de strijd van mannen en vrouwen voor recht op eigen grond. Een onderwijzeres pleitte uit naam van duizenden mannen en vrouwen voor betere salarissen in het onderwijs. Beide vrouwen werden door het leger vermoord.

Het leger is in Guatemala overal aanwezig. Zogenaamd om de inwoners te beschermen maar in feite om hun eigen mensen te controleren. Vrouwen verzetten zich tegen de dienstplicht van hun zonen en mannen.

Als de kerken op zondag uitgaan, worden er razzia's onder de Indiaanse jongens gehouden. Ze worden gedwongen mee te gaan. Het leger hersenspoelt de jongens, waardoor ze zelfs familieleden aangeven.

Maria: 'Grootgrondbezitters zijn meestal van Spaanse afkomst. Ze nemen op allerlei terreinen in de samenleving belangrijke plaatsen in om zo hun eigen belangen te dienen. Het is een hoopvolle ontwikkeling dat de Indianen zich in de jaren tachtig hebben verenigd in hun verzet. De repressie van de machthebbers is de laatste jaren iets minder geworden.

Vanuit alle Indiaanse organisaties vragen wij aan de regeringen van Latijns-Amerika en andere landen van de wereld om aandacht voor onze problemen. We eisen grond voor iedereen, we willen toegelaten worden tot de wetenschap, technologie en natuurwetenschappen. Niet op de manier van de heersende cultuur waardoor de natuur wordt vernietigd. Wij willen dat de vruchten van wetenschap en techniek ten goede komen aan de Indiaanse volken die er nu niet van kunnen profiteren.

Verder willen wij dat er een eind komt aan de gedwongen sterilisatie van de Indiaanse vrouwen. Dat is een fascistische daad, die in feite gericht is tegen het voortbestaan van de Indiaanse bevolking. Wij willen dat Europa en de Verenigde Staten zich bezinnen over de vijfhonderd jaar sinds Columbus, waardoor recht wordt gedaan aan de geschiedenis.'